

עבודת השם

"תח סוכות"

שכותב ה"חידוש הרי"ס", שאין לנו מצוה כזו שאדם נכנס בה כל כולו, אפילו עם הנעליים שעל רגליו... כל גוף האדם נכנס לתוך המצוה ומתקדש בקדושתה, ולכן מורגשת קדושת הסוכה בנפש האדם יותר משאר מצוות.

ובאמת כמה נפלא לחוש את הקדושה ואת הקרבה המיוחדת לה' יתברך בימים אלו. תחושת טהרת הלב של יום הכיפורים עודנה מלווה אותנו, יושבים אנו בסוכה המעושרת בחן, תחת כיפת השמים, בצילה של השכינה הקדושה, בחברתם המרוממת של אבות האומה - "אושפיזין עילאין קדישין". והתורה מצווה ואומרת: "וּשְׂמַחְתֶּם לִפְנֵי ה' אֱלֹהֵיכֶם שִׁבְעַת יָמִים!". והשמחה אכן ממלאה את הלב וחודרת אל פנימיות הנפש - "זמן שמחתנו!"

עתה, מן הראוי, שנתבונן ונבחן יותר, כפי יכולתנו והשגתנו, מהי המשמעות המיוחדת של חג הסוכות. שלושה רגלים נתן לנו הקדוש ברוך הוא, שלושה ציוני דרך מרכזיים בהתהוותנו לעם, שלושה מועדי מפגש בינינו לבין אבינו אוהבנו - "שְׁלוֹשׁ פְּעָמִים בַּשָּׁנָה יִרְאֶה כָּל זְכוּרְךָ אֶת פְּנֵי ה' אֱלֹהֶיךָ בַּמָּקוֹם אֲשֶׁר יִבְחַר, בַּחַג הַמִּצּוֹת וּבַחַג הַשְּׁבֻעוֹת וּבַחַג הַסֻּכּוֹת..." (דברים טו טז) חג הפסח - זמן חרותנו. יצאנו ממצרים באותות ובמופתים גדולים, הקב"ה בחר בנו לעם. מציינים אנו את הולדת עם ישראל. חג השבועות - זמן מתן תורתנו. יום נשגב וגדול, היום שבו כרתנו ברית עם הקב"ה וקיבלנו את התורה הקדושה. חג הסוכות - זמן שמחתנו. ואנו שואלים - לשמחה, מה זו עושה? מהו ציון הדרך, מהו המאורע המיוחד, מהי סיבת המפגש - בחג הסוכות?

"בַּפֶּסַח תִּשְׁבוּ שִׁבְעַת יָמִים, כָּל הָאֶזְרָח בְּיִשְׂרָאֵל יֵשֵׁב בִּסֻּכּוֹת: לְמַעַן יָדַעוּ דֹרֹתֵיכֶם כִּי בַּפֶּסַח הוֹשַׁבְתִּי אֶת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל בְּהוֹצִיאִי אוֹתָם מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם, אֲנִי ה' אֱלֹהֵיכֶם". (ויקרא כג מב-מג) מהן אותן סוכות בהן ישבו עם ישראל בהיותם במדבר, ומדוע כה ראויות הן לציון? בנגמרא (סוכה יא ע"ב) נחלקו התנאים באלו סוכות מדובר. רבי אליעזר אומר: עשה הקב"ה לעם ישראל סוכות של "ענני כבוד" - "שבעה עננים שהקיפום מכל צד, שמרו והגיגו עליהם מפני סכנות המדבר, ואף הנעימו להם את הדרך. רבי עקיבא אומר: סוכות ממש עשו להם, כדרך הולכי דרכים שעושים לעצמם סוכות להגנה מפני מזג האויר. בדרך רעיונית, מבארים המפרשים כי למעשה אין כאן מחלוקת בעצם העובדות. גם ענני כבוד הקיפו את עם ישראל במדבר, וגם סוכות ממש עשו בחנייתם במקומות שונים. ואולם הדין הוא לזכר מה חונגים את חג הסוכות. נבחן את שני השעמים, ונראה כי למעשה שניהם משלימים זה את זה לרעיון אחד.

"זמן שמחתנו" כמה נפלא ומרומם הוא החג הזה. הנה, ימי הרחמים והסליחות חלפו עברו, והותירו אחריהם שובל זך של טהרת הלב ונקיות הנפש. וכשהלב זך ונקי - מחפש הוא, הלב היהודי הטהור, קרבת אלוקים. חפץ ומשתוקק הוא להיות דבק בה' יתברך, להיות במחיצתו ובקרבתו, לחסות תחת כנפיו, לחוש את המתקנות הנפלאה של "קרבת אלוקים". או אז - באה לה מצות הסוכה. מיד במצאי יום הכיפורים, טורחים אנו לבנות "סוכה", שבה כביכול נתייחד עם הקב"ה ונשמח עימו.

את סוכתנו בונים אנו לא תחת קורת גג, לא תחת השפעתם הסוחפת והמבלבלת של כל קנייני העולם הזה, אלא תחת כיפת השמים, תחת כנפי ה' יתברך. וכפי שחכמינו מכנים את הסוכה: "צִילָא דְמַהֲמַנְתָּא" - צל האמונה בה' יתברך. עוזבים אנו את בתינו, את כל רכושנו ועמלנו, ובאים לחסות בצל השכינה הקדושה, ואז זוכים אנו לחוש תענוג מיוחד ומתיקות נפלאה של קרבת אלוקים - "בְּצִלּוֹ חַמְדֵּי וַיִּשְׁבְּתִי, וּפְרִיזוּ מִתּוֹק לְחֵמִי!" (שיר השירים ג ג) וכפי שכותב ה"שפת אמת": כי עצם נפשות בני ישראל משתוקקים ונמשכים אחר הקב"ה, רק הבלי העולם הזה מסירים את אהבת הלב, ואחר יום הכיפורים נטהרו הלבבות וחוזרים לשורש, ואז יכולה הנפש היהודית לשוב ולהתענג על ה'.

כמה מרגשים ומרעישים הם דבריו של רבנו האר"י ז"ל (שער הכוונות דרושי חג הסוכות ד), כי צורת הסוכה מרמזת על חיבוק של אהבה שמחבק אותנו הקב"ה, נשהרי צורתה היא "שתי דפנות שלימות, והדופן השלישית אפילו טפח" (סוכה ד ע"ב), דומה כאדם המחבק את חברו בידו - הזרוע והאמה שהם ארוכים - ועוד טפח שזוהי כף היד, ואכן בשבתנו בסוכה יוכל כל לב יהודי לחוש קירבה מיוחדת ושייכות נפלאה אל הקב"ה. מצות הסוכה, אף מיוחדת היא בכך, שאנו מקיימים אותה בכל גופנו, בכל 248 אברינו ו-365 גידינו, וכפי

18:07	כניסת החג
19:04	צאת החג
18:27	שקיעה
19:39	ר. תם
6:39	הנץ

הפטירה: "הנפה יום פא ליה"

"זכר לענני כבוד", מה המיוחד בעננים אלו: ניסים רבים עשה הקדוש ברוך הוא לעם ישראל, ניסים גדולים ועצומים, שינוי כל מערכות הטבע - החל מכך ש"בני ישראל פרו וישרצו וידבו ויעצמו במאוד מאוד" - למרות כל הגזירות האכזריות של פרעה ועול השעבוד הקשה. לאחר מכן - עשר המכות, שכל מכה ומכה היא פלא עצום בפני עצמו, ומפליא אף לראות את ההפליה הנפלאה, כיצד פגעה המכה דווקא במצרים ולא בבני ישראל. בהמשך - יציאת מצרים, קריעת ים סוף, טביעת המצרים, אלו ניסים מופלאים! ובמדבר - האכילם ה' לחם מן השמים, והשקם מים חיים מן הסלע! אבל מכל הניסים העצומים הללו - מצוה עלינו לזכור דווקא את "ענני הכבוד!" מדוע? כי מלבד עצם הנס הפלאי שבקיומם של עננים מופלאים אלו [כפי שגרחיב להלן, אודות הניסים המיוחדים שנעשו על ידם], הרי הדגשה מיוחדת יש כאן - "ענני כבוד!" היה בהם גילוי מיוחד של חיבה ואהבה של הקב"ה לעם ישראל. עננים אלו, שהקיפו את עם ישראל מכל צד, הראו איך הקב"ה עוטר ומחבק את בניו

אהוביו באהבה עצומה, ועליהם דרשו את הפסוק [דברים ל"ג] **"יִסְבְּבֵנָהּ יְבוֹנְנֶהּוּ יִצְרְנֶהּוּ פְּאִישׁוֹן עֵינָיו... יִפְרֵשׁ כְּנָפָיו יִקְחֶהּ וְשָׂאֶהָ עַל אֶבְרֹתָיו"**. הקב"ה חובק את עמו האהוב תחת כנפיו, ומוליכם באהבה ובחמלה. משגיח עליהם בהשגחה גלויה וקרובה. ובאמת גם הגויים התרגשו והתפעלו דווקא מאותו גילוי חיבה מיוחד שבא לידי ביטוי בענני הכבוד, כמו שנאמר [במדבר י"ד]: **"וְאָמְרוּ אֵל יוֹשֵׁב הָאָרֶץ הַזֹּאת, שָׁמְעוּ כִּי אָתָּה ה' בְּקִרְבֵּי הָעָם הַזֶּה, אֲשֶׁר עִין בְּעֵין נִרְאָה אֶתָּה ה' וְעָנַדְךָ עִמָּד עֲלֵיהֶם, וּבָעָמַד עָנַן אֶתָּה הַלֵּךְ לִפְנֵיהֶם יוֹמָם, וּבָעָמֹד אֵשׁ לַיְלָה"**. מפני זה נצטוונו לעשות סוכות דוגמתן, כדי שיתגלה ויתפרסם מתוך מצות הסוכות גודל מעלתן של ישראל במדבר, שהיו הולכים עם כובד האנשים והנשים והטף במקום ההוא אשר אין בטבע האדם לחיות בו, והוא שהעיד הכתוב: ארץ ציה ושממה, לא מקום זרע ותאנה וגפן. והלכו שם ארבעים שנה, וחיו בניסים תמידיים: מן, שליו, באר מים, ובגדיהם לא בלו ולא חסרו דבר, וישבו שם בסוכות שעשו להם להגן עליהם מפני הקור בחורף... [כד הקמת, רבנו בחיי, רמב"ן וקרא כג מג]

סיפור בהמשכים
"צדיקים במיתתם" חלק א.

מחזה לא-שגרתי נראה לפני כשלושה שבועות באולם בית-הספר המקומי בעיירה **ברז'אן** שבאוקראינה. קבוצת יהודים התארכה בבית-הספר הלא-יהודי, ונתקבלה בחמימות אצל המנהל. הם העניקו לו תחריט של ירושלים לאות הוקרה, והוא נשא דברים בהתרגשות ובייח את הנוכחים. מאחורי האירוע המרגש מסתתר סיפור מופלא, הקשור בקברו של הגאון רבי שלום-מרדכי שבדרון, הנודע בכינויו 'המהרש"ם מב'רז'אן', שנסתלק לפני מאה שנה, בט"ז בשבט תרע"א. מספר הרב חנוך הכהן שבדרון, מנכ"ד המהרש"ם: בשנת תש"ן, לאחר פתיחת שערי בריית-המועצות, התחלתי להתעניין על דבר מקום קבורתם של סבי הגדול וזוגתי שנטמנה לידו. התברר שבית-הקברות בברז'אן נחרב כליל, ולא נותר זכר מהמצבות. עברו שנים. בשנת תש"ס פגשתי את העסקן הרב אלימלך שוחט, שעסק באיתור קבריהם וציוניהם של אבות החסידות. ביקשתי ממנו לעזור לנו באיתור קברו של זקננו, והוא הבטיח לפעול בעניין. באותו זמן עסק גם הרב אלחנן הלפרין, רבה של קהילת גולדרס-גרין בלונדון, בחיפוש אחרי קברי אבותיו בברז'אן. בראותו את העזובה במקום החליט כצעד ראשון לגדר את בית-העלמין, לבל יחללוהו התושבים המקומיים. על-פי תצלום אוויר שהשיג הרב שוחט התברר שחלק מבית-העלמין המקורי נהפך למגרש משחקים של בית-ספר סמוך. הרב שוחט החליט לנסות להחזיר את החלק ההוא לתחום בית-העלמין. הוא ידע כי עליו להיערך למערכת משפטית ארוכה אל מול העירייה ובית-הספר, שהצלחתה תנונה בספק. הוא בא למקום, לבדוק את השטח על-פי התרשימים שבידו, והשתדל להסתיר את זהותו, כדי שלא למשוך תשומת-לב מיותרת. לפתע הגיח מולו נער מקומי ושאל: "אתה יהודי? אתה מחפש את המשכנ של בית-הקברות?". הרב שוחט נדהם. הנער החל לספר כי רק לפני כמה שנים סיפחה העירייה את השטח הזה למגרש המשחקים של בית-הספר. "מאז פקדו את בית-הספר צרות רבות", סיפר הנער. "תלמידים רבים חלו במחלות קשות, ואף אירעו שני מקרים של ילדים שפשוט לא קמו בבוקר. האנשים אומרים כי שורה קללה על בית-הספר הזה". הנער הפנה את הרב שוחט אל מנהל בית-הספר, והבטיח לו כי המנהל יספר לו על כך ביתר פירוט. הרב שוחט עשה כדבריו, ואכן, המנהל קיבל את פניו בחמימות, אישר את הדברים ואף הוסיף בתיאור המקרים המשוונים. הוא אמר כי בהנהלת בית-הספר מאמינים שהדבר קשור בעובדה שהחצר שימשה בית-קברות. המנהל הוסיף כי פנה כמה וכמה פעמים אל העירייה בבקשה לקבל שטח חלופי בצידו השני של המגרש, אולם זו מסרבת. **"ה' יבוא!"**

פינת ההלכות
"דברים האסורים מדין השמעת קולי"

כא. שעון מעורר הפועל באמצעים מכניים, מותר להרים את הכפתור בליל שבת כדי שעל-ידי כך השעון יצלצל בשעה הקבועה לפנות בוקר, שהרי אינו אלא מסיר את המונע בלבד. ויש לצרוד להקל בזה גם בשעון מעורר עם בטרייה, שרוצה להרים את הכפתור כדי שהשעון יצלצל למחרת, שאינו אלא מסיר מונע וגורם לצלצול שאינו איסור תורה. (ילקוט יוסף שבת ה עמוד עט)

כב. שעון מעורר קפיצי (הפועל באמצעים מכניים) שהתחיל לצלצל, מותר ללחוץ על הכפתור כדי להפסיק את הצלצול. ושעון אלקטרוני המצלצל בשבת, ומפריע לשינת הילדים וכדומה, יש לכסותו בכרים וכסתות, ונכון להחמיר שלא ללחוץ על הכפתור להפסיק את הצלצול, ובפרט שיש אומרים שדבר זה אסור לעשותו מעיקר הדין. (ילקוט יוסף שבת ה עמ' פא)

עלון זה לעילוי נשמת!

ברוך עובדיה בן שרה	יגאל יוכפז בן שושנה
שרה בת סלמה	שלום בן משה
אסתר בת חנה	שלום בן אברהם
ציון עובדיה בן רחל	יחזקאל אליהו בן סמרה
נעמי לקס בת אסתר	יעקב לקס בן אסתר
רחל עובדיה בת אסתר	רבקה בת כאוגו וחנניה
שלמה בן אליהו ושרה	אברהם דמתי בן אסתר
דוד שורבחון בן חוה	יוסף צברי בן אהרון

ת. נ. צ. ב. ה.

עורך ומגיש: שלום ע.
המעוניינים לקבל את העלון למייל בתפוצה שבועית: יש לשלוח הודעה לאימייל: avodat_aseam@gmail.com
כמו כן ניתן להוריד את העלון באתרי "לדעת" ו"דרשו"